

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/105/2002

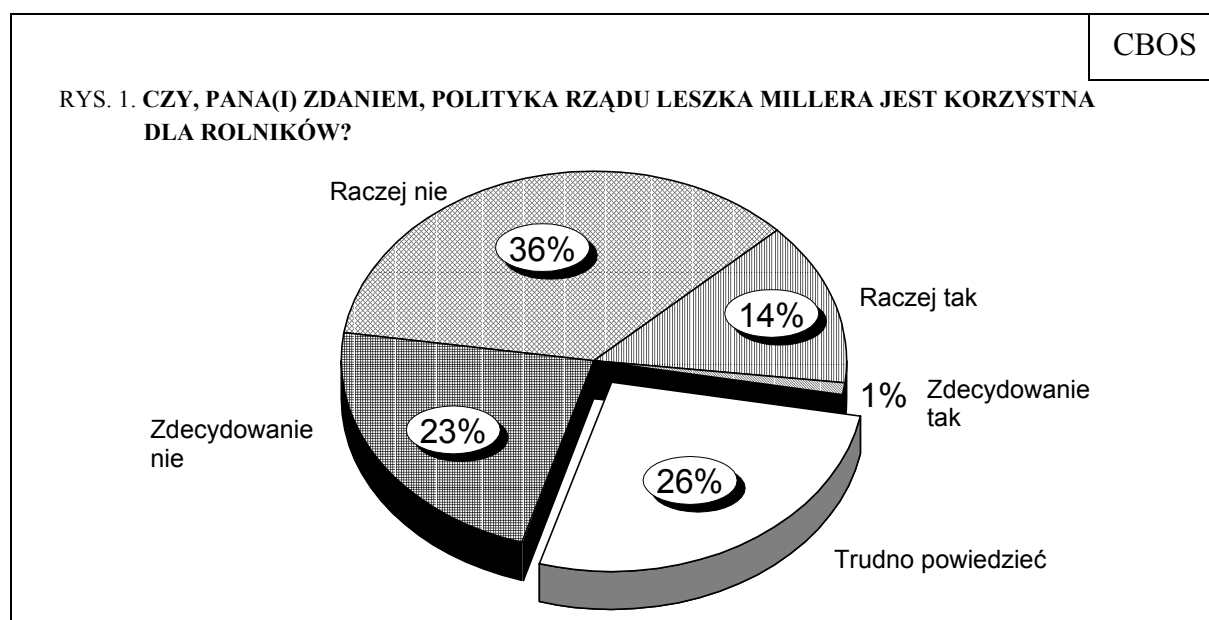
OCENA POLITYKI RZĄDU WOBEC ROLNICTWA I STOSUNEK DO PROTESTÓW ROLNIKÓW

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, CZERWIEC 2002

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Ponad połowa ankietowanych (59%)¹ ocenia, że polityka rządu Leszka Millera wobec rolnictwa nie jest korzystna dla rolników, przy czym prawie co czwarty (23%) wyraża tę opinię w sposób zdecydowany. Tylko 15% respondentów uważa, iż rząd prowadzi politykę korzystną dla rolników. Jedna czwarta ankietowanych (26%) nie ma wyrobionego zdania w tej sprawie.

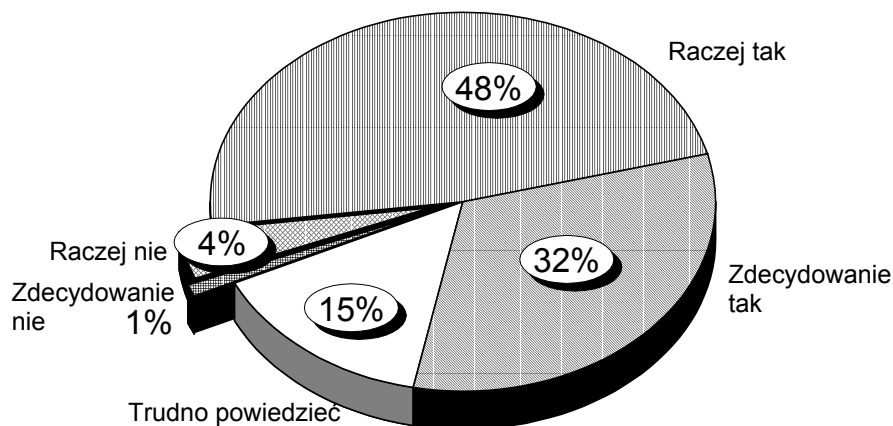

Wśród rolników ponad cztery piąte (82%) jest przekonanych, że polityka rządu jest niekorzystna dla ich grupy zawodowej.

Zapewne przede wszystkim w związku z tą oceną aż cztery piąte respondentów (80%) wyraża przekonanie, że w najbliższym czasie będą miały miejsce protesty rolników przeciw polityce rządu, takie jak: blokady dróg, okupacja budynków rządowych itp. Odmiennego zdania jest tylko 5% badanych. Protestów tego rodzaju spodziewa się aż 91% rolników.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (145) przeprowadzono w dniach 7-10 czerwca 2002 roku na liczącej 1060 osób reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłej ludności Polski.

RYS. 2. CZY, PANA(I) ZDANIEM, W NAJBLIŻSZYM CZASIE BĘDĄ MIAŁY MIEJSCE PROTESTY ROLNIKÓW PRZECIWKO POLITYCE RZĄDU, TAKIE JAK BLOKADY DRÓG, OKUPACJA BUDYNKÓW RZĄDOWYCH, CZY TEŻ NIE?

Blisko cztery piąte ankietowanych akceptuje taką formę sprzeciwu wobec polityki rządu, jaką jest zbieranie podpisów pod protestami i petycjami, a ponad dwie trzecie pozytywnie odnosi się do protestów w formie „oplakatowania” miejsc publicznych czy budynków. Niespełna połowa respondentów akceptuje bardziej zdecydowane formy sprzeciwu: strajki i demonstracje uliczne. Większość badanych negatywnie odnosi się do nielegalnych, a jednocześnie najbardziej uciążliwych dla współobywateli i władzy form sprzeciwu, jakimi są okupowanie budynków publicznych czy blokowanie dróg. Większość nie akceptuje też najbardziej drastycznej formy protestu, jaką jest strajk głodowy.

W porównaniu z pomiarami realizowanymi w poprzednich latach widać wzrost poparcia dla najłagodniejszych form protestu (zbieranie podpisów pod petycjami, rozlepianie plakatów). Od roku '99 w niewielkim stopniu zmalała akceptacja strajków, okupowania budynków publicznych i blokowania dróg, nieco wzrosła natomiast - demonstracji ulicznych. W dłuższym okresie - w porównaniu z połową lat dziewięćdziesiątych (lata '95-'96) - notujemy wzrost aprobaty najbardziej drastycznych form protestu, takich jak: okupowanie budynków publicznych, blokowanie dróg czy strajk głodowy. Obecnie jedna czwarta badanych akceptuje okupowanie budynków publicznych, a jedna piąta zgadza się, by protestujący blokowali drogi lub urządzali strajki głodowe.

Tabela 1

Czy akceptuje Pan(i) czy też nie takie formy sprzeciwu wobec polityki rządu jak:	Wskazania respondentów według terminów badań				
	I '95	VIII '96	VIII '98	VI '99	VI '02
	w procentach				
zbieranie podpisów pod petycjami i protestami					
Akceptuję	73	62	74	74	79
Nie akceptuję	20	33	22	20	16
Trudno powiedzieć	7	5	4	6	5
rozlepianie plakatów					
Akceptuję	65	45	60	55	70
Nie akceptuję	29	50	36	39	26
Trudno powiedzieć	6	5	4	6	4
strajki					
Akceptuję	50	28	43	55	47
Nie akceptuję	41	67	52	39	46
Trudno powiedzieć	9	5	5	6	7
demonstracje uliczne					
Akceptuję	49	27	44	45	48
Nie akceptuję	45	69	51	51	47
Trudno powiedzieć	7	4	5	4	5
okupowanie budynków publicznych					
Akceptuję	19	10	19	30	26
Nie akceptuję	73	85	76	65	68
Trudno powiedzieć	7	4	4	5	6
blokowanie dróg					
Akceptuję	11	7	20	25	21
Nie akceptuję	83	89	76	72	73
Trudno powiedzieć	6	4	4	3	6
strajk głodowy, „głodówka”					
Akceptuję	16	8	17	21	20
Nie akceptuję	75	88	78	72	72
Trudno powiedzieć	8	4	6	7	8

Wśród rolników 28% aprobuje okupowanie budynków użyteczności publicznej, a 32% - blokowanie dróg. Nie jest to grupa zawodowa najbardziej popierająca tego rodzaju sposoby wyrażania sprzeciwu wobec polityki rządu. Częściej akceptują je robotnicy niewykwalifikowani (po 39% w obu przypadkach), a okupowanie budynków publicznych bardziej jednoznacznie aprobuja także pracownicy fizyczno-umysłowi oraz osoby pracujące na własny rachunek (po 35%).

Opracował
Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1. Czy, Pana(i) zdaniem, polityka rządu Leszka Millera jest korzystna dla rolników?

	(%)			
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	15	59	26	1058
Płeć				
Mężczyźni	16	64	20	504
Kobiety	13	54	32	553
Wiek				
18-24 lat	15	57	28	164
25-34	15	52	33	191
35-44	13	66	21	194
45-54	16	61	23	219
55-64	11	64	25	121
65 lat i więcej	14	56	30	169
Miejsce zamieszkania				
Wieś	12	70	18	389
Miasto do 20 tys.	20	51	29	142
20-100 tys.	17	52	31	194
101-500 tys.	12	54	34	200
501 tys. i więcej mieszk.	15	55	30	133
Wykształcenie				
Podstawowe	12	59	29	258
Zasadnicze zawodowe	17	61	22	321
Średnie	13	58	29	360
Wyższe	16	57	27	118
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	9	64	27	61
Prac. umysł. niż. szczebla	13	51	36	91
Pracownicy fiz.- umysł.	18	54	29	96
Robotnicy wykwalifikowani	13	64	23	78
Robotnicy niewykwalifik.	7	67	26	50
Rolnicy	15	82	4	65
Pracujący na własny rach.	7	70	23	40
Bierni zawodowo				
Renciści	17	56	27	119
Emeryci	14	59	27	192
Uczniowie i studenci	16	51	33	93
Bezrobotni	16	58	26	119
Gospodynie domowe i inni	18	52	30	53
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	18	59	24	154
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	8	51	41	74
sekt. pryw. poza rolnict.	11	61	28	197
prywatnym gosp. rolnym	15	79	6	71
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	12	64	24	151
300-399	15	66	20	101
400-599	16	64	20	189
600-800	15	60	25	166
Powyżej 800 zł	19	56	26	126
Ocena własnych war. mater.				
Złe	11	63	26	379
Średnie	15	58	27	475
Dobre	18	54	28	204
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	14	62	24	78
Raz w tygodniu	14	64	23	555
1-2 razy w miesiącu	10	53	37	150
Kilka razy w roku	19	51	29	182
W ogóle nie uczestniczy	16	57	28	91
Poglądy polityczne				
Lewica	27	50	23	252
Centrum	15	64	20	336
Prawica	7	74	19	205
Trudno powiedzieć	6	49	44	265

Tabela 2. Czy, Pana(i) zdaniem, w najbliższym czasie będą miały miejsce protesty rolników przeciwko polityce rządu, takie jak np. blokady dróg, okupacja budynków rządowych, czy też nie?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	80	5	15	1059
Płeć				
Mężczyźni	82	7	12	506
Kobiety	79	4	18	553
Wiek				
18-24 lat	81	6	13	164
25-34	78	5	16	191
35-44	85	4	11	194
45-54	84	4	11	221
55-64	80	5	15	121
65 lat i więcej	70	6	24	169
Miejsce zamieszkania				
Wieś	80	5	15	389
Miasto do 20 tys.	82	6	12	144
20-100 tys.	76	7	17	194
101-500 tys.	84	2	14	200
501 tys. i więcej mieszk.	79	6	15	133
Wykształcenie				
Podstawowe	72	6	22	258
Zasadnicze zawodowe	82	5	12	323
Średnie	83	4	13	360
Wyższe	82	4	13	118
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	85	4	11	61
Prac. umysł. niż. szczebla	83	4	13	91
Pracownicy fiz.- umysł.	84	5	10	98
Robotnicy wykwalifikowani	87	5	8	78
Robotnicy niewykwalifik.	80	0	20	50
Rolnicy	91	5	4	65
Pracujący na własny rach.	78	3	19	40
Bierni zawodowo				
Renciści	79	6	15	119
Emeryci	70	7	23	192
Uczniowie i studenci	78	8	14	93
Bezrobotni	81	4	15	119
Gospodynie domowe i inni	81	3	16	53
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	87	4	10	154
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	80	2	18	74
sekt. pryw. poza rolnict.	82	6	13	199
prywatnym gosp. rolnym	91	5	4	71
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	90	3	8	151
300-399	89	2	9	101
400-599	77	7	16	189
600-800	79	6	15	166
Powyżej 800 zł	85	4	11	126
Ocena własnych war. mater.				
Złe	81	5	14	379
Średnie	80	4	16	476
Dobre	79	7	14	204
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	71	5	25	78
Raz w tygodniu	84	4	11	557
1-2 razy w miesiącu	68	6	25	150
Kilka razy w roku	80	4	16	182
W ogóle nie uczestniczy	82	9	9	91
Poglądy polityczne				
Lewica	84	7	9	252
Centrum	88	4	7	336
Prawica	83	6	11	205
Trudno powiedzieć	64	3	33	267

Tabela 3. Czy akceptuje Pan(i) czy też nie akceptuje takiej formy sprzeciwu wobec polityki rządu, jak **zbieranie podpisów pod petycjami i protestami?**

(%)

	Akceptuję	Nie akceptuję	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	79	16	5	1059
Płeć				
Mężczyźni	83	13	4	506
Kobiety	75	19	6	553
Wiek				
18-24 lat	87	12	1	164
25-34	85	14	1	191
35-44	83	15	2	194
45-54	82	14	3	221
55-64	74	20	6	121
65 lat i więcej	61	23	16	169
Miejsce zamieszkania				
Wieś	76	19	5	389
Miasto do 20 tys.	81	14	5	144
20-100 tys.	84	11	5	194
101-500 tys.	76	20	4	200
501 tys. i więcej mieszk.	84	12	4	133
Wykształcenie				
Podstawowe	67	23	11	258
Zasadnicze zawodowe	79	17	4	323
Średnie	87	12	1	360
Wyższe	85	12	3	118
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	85	14	1	61
Prac. umysł. niż. szczebla	82	16	2	91
Pracownicy fiz.-umysł.	91	8	1	98
Robotnicy wykwalifikowani	85	14	2	78
Robotnicy niewykwalifik.	87	9	4	50
Rolnicy	82	17	1	65
Pracujący na własny rach.	88	12	0	40
Bierni zawodowo				
Renciści	69	23	8	119
Emeryci	64	22	14	192
Uczniowie i studenci	92	8	0	93
Bezrobotni	82	13	5	119
Gospodynie domowe i inni	69	31	0	53
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	85	14	1	154
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	86	12	2	74
sekt. pryw. poza rolnict.	88	10	2	199
prywatnym gosp. rolnym	80	18	2	71
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	80	18	3	151
300-399	83	13	4	101
400-599	77	20	3	189
600-800	80	16	4	166
Powyżej 800 zł	78	14	8	126
Ocena własnych war. mater.				
Złe	78	14	8	379
Średnie	77	20	3	476
Dobre	86	11	3	204
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	77	16	7	78
Raz w tygodniu	80	17	3	557
1-2 razy w miesiącu	80	12	8	150
Kilka razy w roku	79	17	4	182
W ogóle nie uczestniczy	79	12	9	91
Poglądy polityczne				
Lewica	83	16	1	252
Centrum	82	17	1	336
Prawica	85	14	1	205
Trudno powiedzieć	67	17	15	267

Tabela 4. Czy akceptuje Pan(i) czy też nie akceptuje takiej formy sprzeciwu wobec polityki rządu, jak **strajki?**

(%)

	Akceptuję	Nie akceptuję	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	47	46	7	1059
Płeć				
Mężczyźni	54	42	5	506
Kobiety	42	50	9	553
Wiek				
18-24 lat	59	36	5	164
25-34	56	39	6	191
35-44	49	45	6	194
45-54	45	51	4	220
55-64	40	54	6	121
65 lat i więcej	34	51	15	169
Miejsce zamieszkania				
Wieś	50	44	6	389
Miasto do 20 tys.	52	42	6	144
20-100 tys.	46	47	7	194
101-500 tys.	43	51	7	200
501 tys. i więcej mieszk.	45	47	8	133
Wykształcenie				
Podstawowe	42	47	10	258
Zasadnicze zawodowe	50	45	5	322
Średnie	51	44	5	360
Wyższe	41	50	9	118
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	38	54	8	61
Prac. umysł. niż. szczebla	51	44	4	91
Pracownicy fiz.- umysł.	50	46	4	97
Robotnicy wykwalifikowani	54	41	5	78
Robotnicy niewykwalifik.	59	39	2	50
Rolnicy	44	54	2	65
Pracujący na własny rach.	51	40	9	40
Bierni zawodowo				
Renciści	49	44	7	119
Emeryci	33	54	13	192
Uczniowie i studenci	57	40	3	93
Bezrobotni	59	35	6	119
Gospodynie domowe i inni	33	57	10	53
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	52	45	4	153
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	44	51	5	74
sekt. pryw. poza rolnict.	51	42	7	199
prywatnym gosp. rolnym	43	54	3	71
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	51	46	3	151
300-399	44	51	5	101
400-599	43	50	8	189
600-800	49	44	6	166
Powyżej 800 zł	45	48	7	126
Ocena własnych war. mater.				
Złe	49	44	7	379
Średnie	45	50	5	476
Dobre	50	41	9	204
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	58	37	5	78
Raz w tygodniu	45	48	7	557
1-2 razy w miesiącu	43	52	5	150
Kilka razy w roku	51	43	6	182
W ogóle nie uczestniczy	55	35	11	91
Poglądy polityczne				
Lewica	35	61	4	252
Centrum	54	41	5	336
Prawica	60	35	6	205
Trudno powiedzieć	42	45	13	267

Tabela 5. Czy akceptuje Pan(i) czy też nie akceptuje takiej formy sprzeciwu wobec polityki rządu, jak **blokowanie dróg**?

(%)

	Akceptuję	Nie akceptuję	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	21	73	6	1059
Płeć				
Mężczyźni	23	72	5	506
Kobiety	19	74	6	553
Wiek				
18-24 lat	27	67	5	164
25-34	22	73	5	191
35-44	22	75	3	194
45-54	19	79	3	221
55-64	21	75	5	121
65 lat i więcej	17	70	13	169
Miejsce zamieszkania				
Wieś	32	63	6	389
Miasto do 20 tys.	19	75	5	144
20-100 tys.	16	77	7	194
101-500 tys.	14	81	4	200
501 tys. i więcej mieszk.	10	85	6	133
Wykształcenie				
Podstawowe	22	67	10	258
Zasadnicze zawodowe	29	66	5	323
Średnie	17	80	3	360
Wyższe	10	86	5	118
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	8	88	4	61
Prac. umysł. niż. szczebla	12	87	1	91
Pracownicy fiz.- umysł.	24	72	4	98
Robotnicy wykwalifikowani	16	78	7	78
Robotnicy niewykwalifik.	39	58	2	50
Rolnicy	32	65	4	65
Pracujący na własny rach.	27	73	0	40
Bierni zawodowo				
Renciści	31	63	6	119
Emeryci	14	74	11	192
Uczniowie i studenci	19	76	4	93
Bezrobotni	25	70	5	119
Gospodynie domowe i inni	18	77	6	53
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	13	84	2	154
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	14	84	2	74
sekt. pryw. poza rolnict.	26	69	5	199
prywatnym gosp. rolnym	33	65	2	71
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	32	65	3	151
300-399	21	76	3	101
400-599	15	80	5	189
600-800	19	74	7	166
Powyżej 800 zł	12	83	4	126
Ocena własnych war. mater.				
Złe	24	69	7	379
Średnie	20	75	5	476
Dobre	18	77	5	204
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	22	73	5	78
Raz w tygodniu	22	73	5	557
1-2 razy w miesiącu	25	69	6	150
Kilka razy w roku	16	77	7	182
W ogóle nie uczestniczy	17	75	8	91
Poglądy polityczne				
Lewica	16	80	4	252
Centrum	24	73	4	336
Prawica	24	73	3	205
Trudno powiedzieć	21	68	11	267

Tabela 6. Czy akceptuje Pan(i) czy też nie akceptuje takiej formy sprzeciwu wobec polityki rządu, jak **okupowanie budynków publicznych?**

	(%)			
	Akceptuję	Nie akceptuję	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	26	68	6	1059
Płeć				
Mężczyźni	26	69	5	506
Kobiety	25	67	8	553
Wiek				
18-24 lat	34	61	6	164
25-34	29	64	6	191
35-44	27	69	3	194
45-54	24	72	4	221
55-64	22	74	4	121
65 lat i więcej	16	68	16	169
Miejsce zamieszkania				
Wieś	30	63	7	389
Miasto do 20 tys.	33	60	6	144
20-100 tys.	18	74	8	194
101-500 tys.	23	72	5	200
501 tys. i więcej mieszk.	19	75	6	133
Wykształcenie				
Podstawowe	26	63	11	258
Zasadnicze zawodowe	28	66	6	323
Średnie	27	69	4	360
Wyższe	12	82	6	118
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	15	84	1	61
Prac. umysł. niż. szczebla	22	74	4	91
Pracownicy fiz.- umysł.	35	57	8	98
Robotnicy wykwalifikowani	25	68	7	78
Robotnicy niewykwalifik.	39	57	5	50
Rolnicy	28	70	2	65
Pracujący na własny rach.	35	64	2	40
Bierni zawodowo				
Renciści	29	62	9	119
Emeryci	15	73	12	192
Uczniowie i studenci	29	70	1	93
Bezrobotni	31	64	5	119
Gospodynie domowe i inni	17	74	8	53
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	25	72	3	154
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	16	76	8	74
sekt. pryw. poza rolnict.	35	59	5	199
prywatnym gosp. rolnym	28	70	2	71
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	40	57	2	151
300-399	24	68	8	101
400-599	19	76	5	189
600-800	23	69	8	166
Powyżej 800 zł	13	83	4	126
Ocena własnych war. mater.				
Złe	26	64	10	379
Średnie	27	69	4	476
Dobre	22	73	5	204
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	22	71	8	78
Raz w tygodniu	25	69	6	557
1-2 razy w miesiącu	23	69	8	150
Kilka razy w roku	28	67	5	182
W ogóle nie uczestniczy	29	60	10	91
Poglądy polityczne				
Lewica	19	77	4	252
Centrum	30	66	4	336
Prawica	27	70	3	205
Trudno powiedzieć	25	60	15	267